

Arturo Pérez-Reverte

Sidi

O poveste de la graniță

Traducere din limba spaniolă și note
de Mioara Adelina Angheluță

POLIROM
2025

Cuprins

Prima parte. CĂLĂRI	9
A doua parte. ÎN CETATE	117
A treia parte. BĂTĂLIA	221
A patra parte. SPADA	335
<i>Mulțumiri</i>	379

După cele spuse de Ruy Díaz comandanților, totul era să îmbine cu iscusință puterea cavaleriei grele spaniole cu sprintena fugă-nainte-napoi a călărimii agarene ca să aibă de câștigat amândouă și să-și acopere una alteia slăbiciunile. Cât despre regele Zaragozei, acesta chemase soldați pedestrași ca să fie cât mai felurite numeroasele exerciții zilnice; astfel, câmpul se umpluse de o puzderie de bărbați care se năpusteau unii asupra altora prefăcându-se că se înjunghie, de cai gonind care-ncotro, lănci cu vârful bont ce se ridicau când păreau gata să lovească dușmanul închipuit. Chiar și așa, întrecerea între creștini și musulmani ducea uneori la încăierări în toată puterea cuvântului, iar medicul de campanie își umplea zilele îngrijind vătămături și oase rupte.

— E foarte bun maurul ăsta, spuse Minaya arătând spre un soldat destoinic din oastea arabilor andaluzi. Se pricepe la călărie, iar ceilalți i se supun.

— A venit azi să se alăture oamenilor săi. Le va fi căpetenie.

— Cum îl cheamă?

— Yaqub al-Jatib. După cât se vede, e unul din cei mai buni oameni ai lui Mutamán.

Se uitară îndelung la călăreț. Era vânjos și iute, înarmat cu o lorică ușoară, o *daraq* de piele tăbăcită, coif și iatagan, și-și mâna calul de parcă se născuse pe șa. Se făcea ascultat și se mișca firesc printre ai săi.

— Și zici c-o să vină cu noi spre miazănoapte?

— Așa se pare. Ca *rais*¹ pentru oastea sa.

— Are o înfățișare impunătoare, nu-i așa?... N-ai vrea să dai nas în nas cu el pe câmpul de luptă.

Ruy Díaz încuviință, gânditor.

---

1. Căpetenie, conducător, șef de stat (arabă).

— Hai să vorbim cu el, spuse în cele din urmă.

Încălecară și se duseră printre oameni și cai. Tocmai se terminase un exercițiu: maurii și creștinii își trăgeau răsuflarea, pe când băietanii cu ulcioare turnau apă în găvane din care toți beau cu sete. Sub coifuri și turbane, sudoarea curgea șiroaie, lipindu-le praful de obraz.

— Au scos untul din ei, spuse Minaya.

— De asta ne plătesc... Sau o să ne plătească.

— Doar să nu întârzie.

La trecerea lui Ruy Díaz, creștinii – dintre care unii nou-veniți în oaste – zâmbeau ori salutau din cap cu respect, pe când musulmanii îl priveau curioși. E Ludriq, se auzeau spunând în șoaptă, uimiți. E *Qambitur romí*¹. Campeadorul.

Căpetenia maură rămăsese tot pe cal, sprijinindu-se în oblânc, vorbind despre manevrele de luptă cu câțiva din oamenii lui. Își scosese coiful ca să se șteargă de sudoare, iar sub scufa de pânză i se vedea părul tuns scurt, umed, la fel de blond precum sprâncenele și barba rară. Umeri lați și mâini puternice. Ochi de un cenușiu limpede. Trebuie să fi avut cu puțin peste treizeci de ani.

— *Assalam aleikum*², rais Yaqub.

— *Aleikum salam*³, Sidi.

— Cred că vorbești limba Castiliei.

— Da.

— El este Minaya Alvar Fáñez, mâna mea dreaptă.

Cei doi luptători se priviră, înclinându-și ușor capetele. Ruy Díaz arătă spre ceata agarenă.

1. *Qambitur*, variantă arabizată a titlului iberic Campeador; *romí*, străin, de altă credință decât cea islamică, creștin, occidental.

2. „Pacea fie asupra voastră“ (arabă).

3. „Și asupra voastră fie pacea“ (arabă).

— Ai prețuirea mea. Sunt oșteni bine ocârmuiți.

Maurul primi lauda nepăsător, însă ceilalți care înțelegeau limba spaniolă dădeau semne de mulțumire.

— Văd că oamenii tăi nu și-au precupețit puterile, întări Ruy Díaz cele spuse mai înainte. Arată obosiți.

— E firesc, Sidi. Se străduiesc să lupte așa cum trebuie.

— Nu le va fi greu când va veni vremea... Printre dușmani, în asemenea împrejurări, învinge acela care ține mai bine la oboseală.

— *Insh Allah*¹.

— Avem să-ți vorbim, *rais* Yaqub.

Descălecară tustrei și se îndepărtară câțiva pași ținându-și caii de frâie. Cerul era senin și se deslușeau limpede castelul Aljafería și, mai departe, cetatea Zaragozei cu podurile ei. Pe malul râului, femeile făceau leșie cu apă și cenușă.

— Dacă nu mă înșel, vei conduce oastea musulmană.

— Nu te înșeli, Sidi... Stăpânul meu Mutamán, fie ca Dumnezeu să-l păzească în credință, se bizuie pe mine.

— După cum știi, ne vom lupta cu franci și agareni. Poate și cu aragonezi și navarezi.

— Așa mi s-a spus.

— Am înțeles că ai mai luptat și în alte campanii.

Maurul îl privi cu o umbră de ironie care se risipi de îndată. Cu aparentă nepăsare își atinse o cicatrice din partea stângă a gâtului, sub mandibulă, aproape ascunsă sub un strat de sudoare și praf.

— Am fost în câteva, Sidi.

Ruy Díaz privi urma a ceea ce fără îndoială fusese o rană.

— Tăiș maur sau creștin?

---

1. „Să dea Dumnezeu“ (arabă).

Celălalt zâmbi palid, apucând mai tare frâiele calului care dădea din cap agitat la vederea unei vipere. Maurul îl bătu ușor pe grumaz ca să-l liniștească.

— Creștin. S-a întâmplat acum câțiva ani, în lupta de la Daroca.

— Am fost și eu acolo. La fel și el, spuse Ruy Díaz arătând spre Minaya care tocmai ce strivise vipera cu piciorul.

— *Iyeh*, știu. Dar am învins noi.

— Nici vorbă, tăgădui Minaya. Ba noi.

Ruy Díaz își ridică mâna liberă, în semn de împăciuire.

— A fost remiză, ca la șah, interveni el. Toți ne-am retras la căderea serii. Nimeni n-a rămas stăpân peste câmpul de luptă.

— Chiar și așa..., stăruii Minaya.

— Daroca a fost remiză, spun. Și basta.

Toți trei se priviră cu calmul unor cunoscători în ale luptei. După o clipă, Ruy Díaz schiță un zâmbet.

— Stăpânul vostru Mutamán a spus că vei conduce oastea agareană. Sub comanda mea.

— Așa voi face dacă Dumnezeu nu va vrea altceva.

— Dacă Dumnezeu se răzgândește, sper să mi-o aduci la cunoștință de îndată.

Celălalt nu mai răspunse. Privi pe furiș la Minaya, apoi fățiș și neclintit la Ruy Díaz, care-i citi în ochi multă dârzenie și mândrie. Trufie de războinic.

— Stăpânul tău Mutamán a spus și că pot să mă încred în tine. Că ești bărbat viteaz, nobil conducător de oști și luptător neîntrecut. Și că în grele încercări ți-ai dovedit credincioșia.

Maurul păru să stea pe gânduri, tihnit.

— Atâta timp cât stăpânul meu, Dumnezeu să-l aibă în pază, îmi va porunci să-ți fiu credincios, îți voi fi, spuse în cele din urmă. Nicio clipă mai mult sau mai puțin.

Ruy Díaz îl privi foarte serios.

— Pe asta mă bizui... Meșteșugul tău și al meu înseamnă nu atât să călărești alături de prieteni, cât să-ți dai seama când au încetat să-ți mai fie.

— Mi se pare un gând înțelept.

— Chiar așa e.

Ruy Díaz dădu drumul hamurilor ca să-și scoată mănua dreaptă și-i întinse mâna goală.

— Bine ai venit în oastea mea, *rais* Yaqub.

Maurul rămase neclintit, măsurându-l din priviri. Apoi își scoase mănua la rându-i și strânse mâna întinsă, încet, fără să-și ia ochii de la ai străinului.

— Bine ai venit pe pământul meu, Sidi.

Porumbeii uguiau în marele turn rotund aflat în partea de răsărit a castelului Aljafería. Era devreme. Soarele aflat încă la orizont ilumina crenelurile triunghiulare unde cuibăriseră. Mirosea a găinaț și dinspre păsări venea un val de căldură.

— Îmi place cum răsună locul acesta dimineața, spuse Mutamán cu mulțumire. Ascultă. Nu ți se pare o încântare?... Zvon de porumbei fericiți.

Ruy Díaz încuviință fără prea multă convingere. Fericiți sau nu, pe el nu-l interesau decât porumbeii voiajori sau cei din farfurie. Regele Zaragozei însă se îndeletnicea cu creșterea acestor păsări. De îndată ce se înfățișă la palat, castilianul fu condus drept la turn. Rar trecea vreo zi, i se spusese pe când urca scările, pe care Mutamán să nu și-o înceapă astfel. Era un porumbar uriaș, făcut din bârne, țigle și dale de faianță, cu paravane și cornișe care să-i ferească de păsările de pradă.

— Vezi puii aceștia? spuse regele maur ținând doi în căușul unei palme. Abia au ieșit din găoace, n-au făcut ochi și au doar un pufușor galben. În mai puțin de o lună se vor acoperi cu pene zdravene și vor putea să zboare... Acum însă trebuie ocrotiți.

Mutamán îi puse înapoi cu gingășie în cuib, apoi îl luă pe Ruy Díaz de braț și făcură împreună câțiva pași în jurul porumbarului. Regele era îmbrăcat cu un burnuz ușor de lână, papuci și o tichie de in alb. Ar fi putut fi lesne luat drept un slujitor oarecare de la palat dacă nu ar fi purtat inelul cu rubin pe mâna stângă și dacă nu ar fi fost însoțit de la depărtarea potrivită de doi negri bine legați, cu pielea unsă și iatagane la cingătoare.

— Sunt porumbei de stâncă, aduși de pe meleagurile strămoșilor mei. Eu îi domesticesc și îi las să clocească, spuse arătând spre un colț mai ferit al porumbarului. Uite, în partea aceea sunt porumbeii voiajori, lumina ochilor mei. Știi că erau crescuți încă de pe vremea egiptenilor și a babilonienilor? Și că după Potop unul i-a adus lui Noe o ramură de măslin?

— Nu bat așa departe în trecut, Înălțimea Ta.

— Și romanii s-au slujit de ei... Știi ceva despre romani sau toate cunoștințele tale militare sunt practice?

— Nu prea multe, Înălțimea Ta. Știu de bătăile lui Iulius Caesar și prea puțin altceva.

— Cum ar fi *Gallia est omnis divisa in partes tres*¹?

— De pildă.

---

1. „Galia întreagă este împărțită în trei părți“, C. Iulius Caesar, *Războiul gallic*, traducere, note și indice de Janina Vilan Unguru, studiu introductiv și indice de Cicerone Poghiric, Editura Științifică, București, 1964, p. 81.